

Vänbladet

BOTANISKAS VÄNNERS INFORMATIONSBLAD Nr 3 SEPT 2017

Kära medlemmar,

Återigen en mycket varierande sommar för att beskriva det mildt! Ingen riktig högsommarevärme, (tydligen den sämsta på 155 år!) men ändå ganska bra för växterna. Med stöd i form av vattning ser jag i alla fall en väldig växtkraft. Så, nu är det bara att hoppas att vi får en fin höst! Vår botaniska trädgård prunkar och bjuder besökare på härliga upplevelser (läs mer i Maris brev). Jag hoppas att många av er tar chansen att besöka trädgården, speciellt när utställningarna av frukt och svamp äger rum!

Sedan förra Vänbladet har vi hållit årsstämma med utdelning av stipendier och som vanligt mycket intressant föredrag, denna gång av vår eminenta sekreterare, som presenterade sin uppskattade trädgårdsbok.

Stipendieverksamheten består ju av två delar. Från Kulturfonden utdelas stipendier benämnda Carl Skottsbergstipendier på maximalt 50 000 kr för att stödja utveckling och forskning inom Göteborgs Botaniska Trädgård. Detta innebär normalt att anställda inom Botaniska ges tillfälle att söka medel för detta ändamål. Årets stipendier utdelades till Åsa Kullin för att delta i en orkidékonferens i Ecuador samt Kenneth Danielsson för att delta i en konferens i Kanada.

Den andra stipendieverksamheten, Uno Wibell-stipendiet, kan också maximalt utgöra 50 000 kr och delas ut till skolor där barn och ungdom är enga-

gerade i utveckling av skolträdgårdar. I år tilldelades 9 skolor stipendier varav de flesta var närvarande vid årsmötet och berättade hur medlen skulle användas. Sammantaget känns det väldigt fint att vår förening kan bedriva denna mycket uppskattade stipendieverksamhet. Vill också här framföra ett speciellt tack till Åslög Dahl och Margaretha Dahlström, som utvärderar stipendieansökningarna och ger styrelserna mycket välgrundade underlag för beslut.

C. Grill

Vid årsstämman lämnade två ledamöter, Lena Dufvenius och Ewa Kollberg sina platser i styrelsen. Båda har ytterst förtjänstfullt genomfört sina uppgifter under hela 7 år! De avtackades med varma applåder, blommor och varsin vattenkanna. Thomas Fallenius, som kom in i styrelsen förra året, tar över rollen som kassör och Elizabeth Westin, som invaldes i år, tar över ansvaret för redigering av Vänbladet (tillsammans med Lennart Johansson).

Många volontärer har varit närvarande vid olika evenemang som trädgårdsvårdar och då delat ut broschyrer för att värva nya medlemmar. Sprid gärna du också budskapet till vänner och bekanta! Ju fler vi är, desto mer kan vi uträtta!

I sommar har jag deltagit i resan till Gotland. Det var en fantastiskt välorganiserad och intressant resa. Ett reportage finns i detta Vänblad.

Lökbeställningarna, som skall hämtas i slutet av månaden, har ökat även i år. Det är säkert ett resultat av fint urval och målade beskrivning av intendenten Henrik Zetterlund! Jag vill också passa på att tacka "Löklutonen" för en fantastisk insats!

Slutligen önskar jag alla en riktigt fin botanisk höst samt rekommenderar er att besöka vår hemsida www.botaniskasvanner.se för att få senaste nytt från föreningen och trädgården. Det är mycket intressant på programmet!

Med vänliga hälsningar
Claes Grill, ordförande

M. Källersjö

*Vit rosenskära, *Cosmos bipinnatus*, "Cupcakes white". Min favorit bland årets sommarblommor i entrén.*

Kära vänner!

Jag hoppas att ni alla haft en riktigt skön semester! Om ni har haft tillfälle att besöka Botaniska i sommar har ni sett hur fint här är. Det krävs en stor arbetsinsats och en stor skicklighet av våra trädgårdsmästare för att skapa och underhålla dessa fantastiska miljöer.

Under sommaren har vår personal rest ut i världen på olika håll. En av våra botanister deltog vid en global konferens för botaniska trädgårdar som ägde rum i Genève i slutet av juni. Det är värdefullt att kunna utbyta idéer och få inspiration från våra kolleger i andra länder. Vår trädspécialist Henrik Sjöman reste till Georgien under sommaren för att leta efter nya träd som lämpar sig för odling i svenska parker och trädgårdar. Missa inte att höra honom berätta om det och mycket mer på årets Carl Skottsbergsföreläsning. I september reste våra pedagoger

till Berlin för att ta emot ett internationellt pris, European Garden Award, för trädgårdens framgångsrika utbildningsverksamhet.

Vi har också tagit emot spännande besökare här i trädgården. Om jag ändå är inne på pedagogik så kan jag berätta att vi haft besök från tre europeiska botaniska trädgårdar, nämligen från Prag, Poznan och Budapest. Tillsammans med dem driver Botaniska ett treårigt EU-projekt som syftar till att göra botaniska trädgårdar välkomnande och tillgängliga för alla människor, oavsett ålder eller särskilda behov.

En forskare från Valparaiso i Chile kom på ett blixtpbesök och höll en föreläsning om Carl Skottsbergs botaniska resor till Juan Fernandez-öarna och om hur floran där ser ut idag. Väldigt intressant! Vi ska se om vi kan få hit honom igen på ett längre besök. Andra besökare kom från en stor internationell konferens om djur och växter

som hölls här i Göteborg i mitten av augusti. En guidad tur i Botaniska erbjöds deltagarna. De blev så imponerade! Flera sa att trädgården var en av de allra finaste de sett. Det var ju särskilt roligt att höra eftersom det handlade om specialister som besökt många, många botaniska trädgårdar i världen.

Det händer mycket här i Botaniska i höst! Håll utkik på vår hemsida och på Facebook. Den 24 september anordnas Höstens skafferier, en innehållsrik heldag för familjen med frukt och svamp och grönsaker. Den 28 oktober till 5 november blir det stor pumpakavalkad med tävling. Det ser jag fram emot. Jag tycker pumpor är så vackra och man blir glad av att titta på dem.

Jag hoppas vi ses i trädgården!

Mari Källersjö

Känn trädgården höll öppet för vännerna

Den 16 juli höll Camilla Danielsson, författare till Känn trädgården och tillika sekreterare i vänföreningens styrelse, öppen trädgård.

Tidigare höll Camilla föredrag i samband med vännernas årsstämma, och berättade om sin trädgårds tillblivelse och hur Botaniska fungerat som inspirationskälla.

Efter en rekordtorr försommar valde himlens portar att öppna sig på vid gavel just denna dag, vilket nog bidrog till att det endast kom en begränsad men tapper skara besökare.

Det blir en ny chans till besök den 1 juli 2018, då evenemanget 1 000 trädgårdar hålls.

Tack, och på återseende!

Årets sista Vänblad kommer i november med inbjudan till vår oerhört populära julfest, som går av stapeln tisdag den 5 december.

volontärnytt

Den 1 juni samlades fjorton volontärer till möte, där Botaniska Trädgårdens prefekt, Mari Källersjö till power pointbilder berättade om Trädgårdens tillkomst och planer för framtiden. Vi fick bl. a. veta att vår Botaniska Trädgård är en av de största i Europa och den yngsta i Sverige, att 600 000 personer om året besöker Botaniska och att Trädgårdens pedagoger

tar emot ca 10 000 elever om året från skolor i regionen.

Man planerar nu för nya växthus, som kommer att ligga på nuvarande plats eller bort mot universitetsinstitutionen för botanik och miljövetenskap.

En av höstens begivenheter blir Höstens skafferi den 24 september och då behöver Trädgården hjälp av volontärer och trädgårdsvårdar, som kan svara på frågor och värva nya

medlemmar. Tänk – vi är nu 50 volontärer och trädgårdsvårdar men fler kan det bli!

I slutet av november kommer jag att kalla till ett volontärsmöte och då kommer Helen Ekwall, en av Botaniskas pedagoger och talar om Trädgårdens barn- och ungdomsverksamhet.

Margaretha Dahlström
v. ordförande och sammankallande för volontärerna

*Välkomna till Årets Carl Skottsbergsföreläsning!
Torsdag 19 oktober kl 18.30
i föreläsningssalen, Botaniska institutionen,
Göteborgs universitet
Carl Skottsbergs gata 22B*

Vilka träd kommer att växa i framtidens städer?

Årets Carl Skottsbergsföreläsning hålls av Botaniskas vetenskapliga intendent Henrik Sjöman som började i trädgården 2015. Han har även en tjänst på Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp där han undervisar och forskar. Hans forskning handlar framförallt om hur och varför olika trädarter är framgångsrika i olika miljöer. Han fick 2016 Gartnersällskapets pris för sina böcker om träd i urbana landskap.

Henrik Sjömans föreläsning kommer att handla om den stora betydelse botaniska trädgårdar har då klimatförändringar och sjukdomar gör att många trädarter inte längre fungerar i våra moderna städer. Botaniska trädgårdar har lång erfarenhet av en stor mångfald av träd och vet vilka krav och tolerans de har för diverse växtförhållanden, en kunskap som kan vara till stor nytta.

Arbetet som pågår vid Göteborgs botaniska trädgård har målsättningen att utveckla kunskap om vilka träd som är lämpliga i framtida stadsmiljöer. Detta arbete genomförs dels i trädgården med riktade studier för att lära sig de olika trädarternas kapacitet, dels genom ett stor andel fältstudier i Nordamerika, Asien och Östeuropa med syfte att studera växter som i det vilda utsätts för liknande förhållanden som i innerstadsmiljöer.

Botaniskas Vänner

Föreningen Botaniskas Vänner
Carl Skottsbergs gata 22 A, 413 19 Göteborg
www.botaniskasvanner.se

Botaniska vänners resa till Gotland 25–28 maj 2017

L. Johansson

GOTLAND TIDIG VÅR, vad kan väl det innebära?

Ett förväntansfullt sällskap gick ombord på planet till Visby och möttes av en buss med chaufför och guide som fraktade oss till hotellet. Det fanns mycket att se på den korta turen och mer blev det de dagar som följde. Kors och tvärs över hela Gotland, ut på Fårö, båt till stora Karlsö, gotländska ängen och kyrkor, kyrkor, kyrkor.

Med på bussen fanns vår botaniska ciceron, Magnus Lidén, docent från Uppsala och expert på nunneörter.

Vår guide, Jan Luthman, är född och har vuxit upp innanför Visby ringmur (men studerat i Göteborg)

Första kvällen besökte vi De badande vännernas botaniska trädgård i Visby och medan dunklet sakta sänkte sig, vand-

rade vi mellan urgamla träd och fantastiska rabatter. Jan Luthman berättade historien om De badande vännerna och hur den fantastiska parken kommit

I. Schortz

till och bevarats åt kommande generationer.

Varje morgon, efter lätt kaotiska frukostar på det jättestora hotellet, samlades vi i bussen och gav oss ut på äventyr. Jan Luthman berättade om gårdar och kyrkor och de oändliga stenmurarna som kantade vägen.

Det är kallt på Gotland när vinden ligger på från Östersjön, men i lä och vårsol gjorde vi upptäckter och Magnus kunde stilla alla nyfikna undringar över floran som spirade. Till slut fann vi faktiskt en våradonis, lite tufsig, men dock. Blåeld var det för tidigt för, men i den stenigaste mark kunde det växa märkvärdigheter. De flesta väldigt små!

Färden ut till Stora Karlsö (det näst äldsta naturreservatet i världen) var gropig, för det blåste bra. Sillgrisslorna som vi kunde kika ner på, satt och vilade sig inför det stundande

I. Schortz

Magnus Lidén,
vår botaniske reseledare

ägg- och ungomhändertagandet, verkade det som.

Efter Stora Karlsöutflykten var det direktur med bussen till flyget hem. Alla verkade mycket nöjda med hela resan, och för mig kändes det som att jag måste till Gotland igen, snart och flera gånger.

Ingela Schortz

Vänföreningens Japanresa
2017

Zenträdgårdar och paradisiska landskap

Den 11 maj sammanstrålade en grupp resenärer i Kyoto, tolv personer som aldrig tidigare mötts men alla medlemmar i Botaniskas vänförening och med ett stort intresse för växtlighet och Japan.

Det var vänföreningen i kombination med Världens resor som lockat oss att göra den långa resan.

På plats för att möta oss fanns våra två reseledare, Björn Aldén, vetenskaplig intendent från Botaniska och Jan Stålbom, landskapsarkitekt.

Resan omfattade stora delar av Japan, utom norra delen. Inriktningen på resan var japanska trädgårdar, naturområden och japansk kultur.

I japanska trädgårdar lämnas ingenting åt slumpen eller naturen. Allt är format och noga planerat för att skapa en harmonisk helhet som skänker lugn åt sinnet och ger möjlighet till eftertanke.

Vi besökte Silverpaviljongen i Kyoto. Det är ett zenbuddistiskt tempel med en magnifik trädgård.

Därefter vandrade vi längs Filosofernas väg som går utmed en kanal. En mycket vacker promenadväg med växtlighet och katthotell på hjul.

I Kyoto ingick också besök på tre andra trädgårdar som är sammanlänkade med zenbuddistisk tradition.

Tenryu – trädgården med en damm formad som det japanska tecknet för hjärta.

Saihoji – den berömda moss-trädgården - en av de tidigaste zenbuddistiska trädgårdarna.

Ryoanji – stenträdgården.

Alla tre var fantastiska, var och en på sitt vis, men den som gjorde starkast intryck på mig var Saihoji, mossträdgården. Besöket inleddes med att vi fick komma in i templet och kopiera var sin sutra, en buddistisk kort text. Arbetet med att kopiera texten med tuschpenslar skapade en koncentration och stillhet som förberedde oss för besöket i trädgården. Texten överlämnades tillsammans med en personlig önskan till munkarna. Sedan vandrade vi ut i trädgården som var bland det vackraste jag sett. Den präglades av en total

B. Aldén

fridfullhet. Marken var täckt av mossa överallt och det hade fallit ett regn strax innan vår vandring började. Det gjorde att alla färger intensifierades och lyste. Grönska, sten och vatten utgjorde en fullständig harmoni och gav mig en känsla av att detta var en plats som jag kunde förbli i, stanna kvar i en evighet och vara fullständigt tillfreds med livet. En märklig och nästan magisk upplevelse.

Från Kyoto for vi vidare till Takamatsu, Lyadalen. Där besökte vi Ritsurin trädgården, en promenadträdgård etablerad i mitten av 1600-talet. Det är en mycket stor trädgård med många dammar, tekojor och välvda broar. Från en av

utsiktspunkterna i trädgården var det som att befinna sig i ett konstverk. Synen var så bekant från otaliga japanska träsnitt.

Dagen slutade i ett ryokan – ett gästhus uppe i bergen. Iförda kimonos fick vi en traditionell japansk måltid och sedan badade vi i heta källor utomhus under en gnistrande stjärnhimmel. Magnifikt.

Nästa anhalt på resan blev Makinos botaniska trädgård och dagen därpå bergsmassivet Ichizuchi.

Det blev en bergsvandring i betydligt kyligare väder. Vi blev belönade med en fantastisk utsikt och blommande vilda azaleor.

Vulkanen Mt Aso blev nästa besöksmål. Den har en omkrets på 1 500 meter och är fortfarande aktiv. Vi vandrade i de omgivande bergen och studerade flora och fauna.

I Tokyo hälsade vi på i Kunio Kobayashis bonsaiträdgård Shunka-En som också är ett museum. Kobayashi föreläste i Göteborgs botaniska trädgård under Japanåret 2014. Nu visade han oss hur beskärning går till. Det var intressant och vackert att få se så många bonsaiträd, vissa flera hundra år gamla.

Japan är ett trevligt land att besöka. Vår resa fungerade väl tack vare stora insatser från våra reseledare. Jan Stålbom som kunde mycket om Japan och japansk kultur och Björn Aldén med sin stora botaniska kunskap som bidrog till att vi fick veta så mycket om de växter (och fåglar) som vi såg.

Det var också trevligt att vara en liten sammansvetsad grupp. Vi hade mycket glädje av varandra och det var med saknad vi skildes åt.

Christina Hjorth

Medlem i Botaniskas vänner

Dags att hämta beställda lökar!

*Utlämningen av lökar kommer nu ske under perioden
28/9–8/10 kl. 12–18*

*Lökarna hämtas på Växthusens baksida
– följ skyltning från huvudentrén.*

*Är du osäker på något – fråga i butiken!
Tel. 010-4737777*

*I vår butik finns ett sortiment av andra lökar och knölar
– missa inte dem!*

*Varmt tack till "Lökplutonen"
som även denna säsong hanterat ett mycket stort antal lökar!*

Höstens skafferi 24 september kl 11–15

Hur ska man ta hand om det som trädgården ger när det är dags att skörda? Lär dig hur man konserverar med gamla metoder, färgar med svamp och annat matnyttigt. Besök våra utställningar om svamp och äpplen. Få din egen frukt och svamp bestämd av experter.

Spännande minimarknad. Boka in denna kulinariska superdag i Botaniska! Årets svamputställning hittar ni i Roten där den pågår 21–24 september med svampexperter på plats kl 13–15 varje dag. Äppelutställningen pågår i Stolpboden 23 september–1 oktober med

experter på plats för rådgivning och sortbestämning kl 12–16. Ta med 4 exemplar av den frukt du vill ha bestämd.

För program se www.botaniska.se eller [Facebook/goteborgs.botaniska.tradgard](https://www.facebook.com/goteborgs.botaniska.tradgard)

På vår hemsida kan ni läsa mer om våra fantastiska samarbetspartners. För aktuellt utbud, aktiviteter, medlemsrabatt och öppettider, se under "Samarbetspartner" på www.botaniskasvanner.se

Vi uppmuntrar våra medlemmar att utnyttja era rabatter för inköp under hela året.

Glöm inte att visa medlemskortet i kassan före inköp!

Som tack för att ni är med och stödjer vårt fina **Botan** lämnar vi

10% rabatt!

Alla medlemmar får 10% rabatt på ordinarie styckpris mot uppvisande av medlemskortet.

 Följ oss på Instagram
Stationsvägen 1A • Mölnlycke
031-88 05 65 • www.molnlyckecg.se
vard 9-18, lör 9-16, sön 10-16

